

Renesans – XV w. (Włochy), XVI w. (Polska)

Pojęcia: antropocentryzm, humanizm, reformacja, wiersz sylabiczny, sielanka, Arkadia, utopia, sonet, parodia, kontrapost, horacjanizm

Filozofia: irenizm (Erazm z Rotterdamu); makiawelizm (Niccolo Machiavelli) – po trupach do celu; (Tomasz Moore) – równość między ludźmi

Sztuka: tematyka dzieł, główni twórcy i ich dzieła (np. Leonardo da Vinci, Michał Anioł, Tycjan, Rafael); styl renesansowy (architektura, malarstwo, rzeźba)

Teatr elżbietański – cechy dramatu szekspirowskiego na przykładzie *Makbeta*

Utwory: Petrarka, *Sonety do Laury*, Wiliam Szekspir, *Makbet*, P. Skarga, *Kazania sejmowe*, A. F. Modrzewski, *O poprawie Rzeczypospolitej*, J. Kochanowski, *Pieśni* (np. *O cnocie*, *O sławie*, *Pieśń o spustoszeniu Podola*, *Wy, którzy pospolitą rzeczą władacie*), *Fraszki* (np. *Na dom w Czarnolesie*, *O doktorze Hiszpanie*, *Na sokalskie mogiły*, *Na zdrowie*, *Na lipę*), *Treny*, *Psalterz Dawidów*

Wzorce osobowe – cechy, przykłady:

- szlachcic ziemianin (*Żywot człowieka poczciwego* Reja),
- dworzanin (*Dworzanin polski* Łukasza Górnickiego),
- humanista – poeta doctus (Jan Kochanowski),
- obywatel – patriota (np. Antenor z *Odprawy posłów greckich* Kochanowskiego).

Motywy popularne w epoce i ich literacka realizacja: Arkadia (np. *Pieśń świętojańska*), Bóg (np. *Czego chcesz od nas, Panie*), exegi monumentum (*Niezwykłym i nie lada piórem opatrzony*), ideał państwa (Machiavelli, *Książe*), theatrum mundi (świat jako teatr) – *Chcemy być sobie radzi*.

Gatunki: fraszka, pieśń, tren, psalm – cechy, tematyka, przykłady

Światopogląd renesansowy na podstawie twórczości Kochanowskiego: epikureizm, stoicyzm, horacjanizm, chrystianizm, humanizm, patriotyzm, renesansowa postawa wobec życia – wyjaśnienie

NAWIĄZANIA do renesansu